

Kristeligt Dagblad

"IKKE VED MAGT OG IKKE VED STYRKE, MEN VED MIN ÅND, SIGER HÆRSKARERS HERRE"

Døende er afklarede om efterlivet

Forskningsprojekt viser, at patienter på hospice ofte har gjort sig klare forestillinger om, hvad der sker efter døden. Mange gange er de mere klare i mødet om det hinsides end præster i folkekirken. Sognepræst efterlyser større frimodighed i kirken til at sætte ord på evigheden

AF NIKOLAJ KRAK
krak@k.dk

Spørger man en præst i den danske folkekirke, hvad der sker efter døden, vil man langtfra altid få et klart og håndgribeligt svar. Spørger man derimod danskere på deres dødsleje, kan svaret lyde langt mere direkte.

For når et menneske når til livets slutning, begynder brøkkene ofte at falde på plads i forhold til efterlivet. Det er en af de observationer, postdoc Dorte Toudal Viltrup fra Syddanske Universitet har gjort sig under et itagværende forskningsprojekt om åndelig og eksistentiel omsorg på hospice. Hun har indtil videre tilbragt mere end 150 timer på to forskellige hospicer. Og et således fællestrek ved hendes samtaler med patienterne er, hvor afklarede de er med spørgsmålet om, hvad der sker efter døden.

"Mange siger, at de er belyst og klar over, at de er bemyndede for og usikre om tiden op til døden. Men når jeg spørger ind til, hvad de tror, der sker efter døden, svarer de påfaldende prompte. Der kommer svaret altid med det samme," siger hun. Dorte Toudal Viltrup forklarer, at de døende har mange forskellige forestillinger om efterlivet – lige fra en ateistisk forståelse af, at alt slutter ved døden, over en bredere åndelig åbenhed, til en kristen tro på et evigt liv med Jesus. Men fællestrekket mellem dem er, at de er kommet frem til et svar på, hvad de mener, der sker på den anden side.

"Når man tænker på, hvor private og sprogløse danskere generelt er om tro og spiritualitet, undrer det mig, at de er nået frem til så velovervejede og gennemtænkte svar. Det må betyde, at det er noget, den enkelte ligger anet og tænker en del over," siger hun.

At de døende ofte har afklarede tanker om efterlivet, kan plejesektorpræst Jeppe Carstensen ikke genkende til. Han arbejder i dag som præst på to københavnske plejehjem og har tidligere også været hospicepræst. Og det er især på plejehjemmene, at den afklarede holdning til efterlivet gør sig gældende.

"På plejehjemmet vil døende oftere komme som en befrielse. Der har man typisk

Kristeligt Dagblad mener

► Påskest drama kan ethvert menneske spejle sit liv i. Det rummer ophøjethed og fornærelse; venskab og svigt; fællesskab og ensomhed; dødt og nyt liv.

LEDER SIDE 8

► Vi har brug for at finde et nyt sprøg at tale om efterlivet på.

JACOB HOLM, SOGNEPRÆST

langt mere afklarede tanker om døden end på hospitalet hos en familiefar i sin bedste alder," siger han.

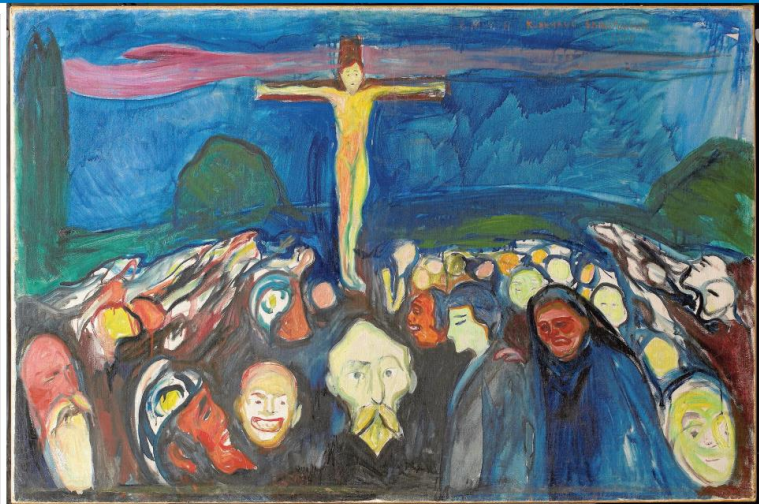
Dermed oplever han også, at de døende kan have et klarere billede af efterlivet, end det han som præst i folkekirken kan give.

"Jeg møder døende, der gerne vil have et konkret svar fra mig på, hvad kristendommen siger, der sker efter døden. Men der er grænser for, hvor konkret jeg kan blive. For i sidste ende ved jeg jo ikke, hvad der præcis sker efter døden. Så jeg vil altid holde svaret på et plan, der giver rum til fortolkning," siger Jeppe Carstensen.

Og det er også langt den mest udbredte teologi i folkekirken om livet efter døden, siger Johanne Stubbe Teglby Kristensen, lektor ved Det Teologiske Fakultet ved Københavns Universitet, hvis forskning blandt andet kredser om dødt og opstandelse. For folkekirken bygger på en moderne teologi, hvor man ikke giver færdige og konkrete svar på de store spørgsmål om liv og død.

"I nogle kirkelige traditioner kan der være en tendens til, at man taler om livet efter døden, som var det en genstand, man sad med i hænderne. Sådan er det ikke i en dansk folkekirkesammenhæng. Der skal ethvert udsagn om døden i stedet sættes i relation til den person, det drejer sig om," siger hun. Det betyder, at præster typisk fokuserer på, hvordan den døende selv forestiller sig sin fremtid efter døden. Dermed ikke sagt, at teologien kan rumme en hvilken som helst forestilling om livet efter døden, understreger

KIRKE&TRO SIDE 4

GOLGOTHA (1900) AF EDVARD MUNCH. FOTO UDLENT AF WIKIMEDIA ILLUSTRATIONER I OLSO. © MUNCHMUSEET

Da den norske maler Edvard Munch i 1900 malede "Golgotha", skete det under et af hans mange sanatorlejeophold, denne gang på Kornhaug Sanatorium i Gudbrandsdalen. Som med flere af hans

øvrige malerier ses "Golgotha" som en skildring af Munchs egen eksistentielle krise, og Munch har derfor også malet Jesus-figuren på korset som et selvportræt.

Kirke&Tro side 4, Debat side 8 og 9, Kronik side 9, Bagsiden side 12, Bøger&Kultur side 14 og 16, Idé&Tanke side 18 og Liv&Sjæl side 20 og 21

påske

FOTO: LISE THUNEN

FOTO: CHRISTIAN LILLE NØDAL/RETNAU SCANPIX

Påskest drama hjælper os til ikke at frygte døden, mener forfatter Jane Aamund. **Tro&Spiritualitet side 5**

Læs også i dag

- **Udland:** Et nyt regelsæt i Amsterdams prostitutionskvarter skal fra i morgen sikre mere respekt om sexarbejderne **side 7**
- **Bøger&Kultur:** Man må tillade at få sit verdensbillede rystet for at blive klogere, mener Rane Willerslev, direktør for Nationalmuseet **side 17**
- **Kulturhistorie:** I dag rejstes i København en syv meter høj statue af en sort kvinde til minde om Danmarks fortid som kolonimagt **side 19**

Denne side er redigeret af Thomas Andreassen

Foredrag: Farrin sad i fængsel i Iran for sin tros skyld

Hør Farrin fortælle sin historie til Dansk Europamissions møde i Skt. Johannes Kirke i Herning den 14. april 2018. Mødet begynder 12.00 med frokost og slutter 15.30 med kaffe. *Tilmelding nødvendig senest den 9. april på 4444 313 eller info@foredrag.kristne.dk*

Dansk Europamission

Sommerkurser på Silkeborg Højskole

på cykel i sohojlandet

Store cykeloplevelser i den midtjyske natur

Uge 25: 17.06 - 23.06 2018

Vi udforsker Søhøjlandets store skove, betagende udsigter, smødede åle og smukke søer.

Se mere: www.silkeborghøjskole.dk/cykel

natur- og kulturvandring

Guidede vandring i den midtjyske natur

Uge 25: 17.06 - 23.06 2018

En uges sommerhøjskole med guidede vandring i Søhøjlandets smukke, historiske landskaber. Dagsture à 10-15 km.

Se mere: www.silkeborghøjskole.dk/natur

Kursus 26: **RUDE STRAND HØJSKOLE**
25.-30. juni

"FIK DU FAT I KLASSIKERNE?"

...få opriskret nogle af de danske, klassiske forfattere: Karen Blixen, Jeppe Aakjær, Tove Ditlevsen, Henrik Pontoppidan, Martin A. Hansen & Tage Skou-Hansen

Tur til det nye Aarhus med bl.a. Dokk1. God Jazz musik.

TLF. 86558944 info@rudestrandhøjskole.dk